

9 maart 2026

2001: A Time Capsule

Bitterzoete Y2K-nostalgie in Eye

Met het filmprogramma *2001: A Time Capsule* viert Eye Filmmuseum met een vleugje nostalgie de 25e verjaardag van het jaar 2001, met 25 films die dat jaar werden uitgebracht. Van *Donnie Darko* (Richard Kelly) en *A.I. Artificial Intelligence* (Steven Spielberg) tot *La pianiste* (Michael Haneke), *Îles flottantes* (Nanouk Leopold) en *Spirited Away* (Hayao Miyazaki). Het jaar 2001 markeert een keerpunt in zowel de politiek als de technologie en cultuur.

2001: A Time Capsule, 18 april – 14 juni in Eye Filmmuseum, IJpromenade 1, Amsterdam, eyefilm.nl/2001

Ooit was 2001 een legendarisch jaartal ver weg in de toekomst, dankzij de sciencefictionfilm *2001: A Space Odyssey*; in 2026 kijken we terug op dit jaar, een voorbode van grote verschuivingen die rond de eeuwwisseling begonnen. Gen Z en Alpha hebben het jaar 2001 nooit (bewust) meegemaakt, maar grijpen er wel op terug: zie de Y2K-nostalgie met kleding van rond die tijd, en de trend om van digitaal weer terug te gaan naar analoog. De meeste films uit het programma worden dan ook vertoond op 35mm uit de Eye-collectie.

Overgangsperiode

Klaptelefoons, bestandsdeling (Napster) en inbelinternet vóór de opkomst van sociale media: 2001 illustreert een overgangsperiode op technologisch gebied – met zowel angst als hoop voor de toekomst van technologie.

Het was bovendien een spectaculair filmjaar, met veel films die met vooruitziende blik de komende eeuw voorspelden, zowel qua thema als vorm. 2001 was ook een gedenkwaardig jaar voor de filmindustrie. In de vroege jaren 2000 vond er een verschuiving plaats van analoog naar digitaal in de hele keten, van productie tot vertoning. Het programma in Eye bevat dan ook films met vroege CGI-animaties die vervolgens werden uitgebracht op analoge 35mm-films, zoals *A.I. Artificial Intelligence*.

Stilte voor de storm & 9/11

Het jaar 2001 markeert ook een keerpunt in zowel de politiek als de cultuur. De terroristische aanslagen van 9/11 en de daaropvolgende oorlog in Afghanistan veranderden de wereld voorgoed. Vóór 11 september was de westerse cultuur doordrenkt van ironie en optimisme – het was stilte voor de storm –, maar kort na 9/11 heerste er een aanzienlijk somberdere sfeer.

Veel van de titels uit 2001 zijn nog steeds actueel – of dat nu een maatschappelijk kwestie betreft zoals kunstmatige intelligentie, vanwege de terugkeer van de esthetiek van Y2K (Year 2000) of omdat ze een cultureel moment markeren.

Uit de collectie

Populaire Hollywoodfilms en arthousefilms staan in het programma als gelijken naast elkaar. Elke film, waarvan er een aantal zelfs worden vertoond op de exacte datum van hun wereldpremière destijds, vertegenwoordigt een bepaald type cinema. De films komen voornamelijk uit de Eye-collectie, een schat aan moderne klassiekers die allemaal hun 25-jarig jubileum vieren.

Een uitzondering op het jaartal 2001 is *With Hasan in Gaza* (Kamal Aljafari), een film uit 2025 gebaseerd op herontdekte beelden die de filmmaker in 2001 in Gaza maakte.

Films in het programma 2001

A.I. Artificial Intelligence (Steven Spielberg, VS)
Atanarjuat: The Fast Runner (Zacharias Kunuk, Canada)
Batang West Side (Lav Diaz, Filipijnen)
La ciénaga (Lucrecia Martel, Argentinië/Frankrijk/Spanje)
Donnie Darko (Richard Kelly, VS)
Dream Work (voorfilm, Peter Tscherkassky, Oostenrijk)
Éloge d'amour (Jean-Luc Godard, Frankrijk/Duitsland/Zwitserland)
Le fabuleux destin d'Amélie Poulain (Jean-Pierre Jeunet, Frankrijk/Duitsland)
Fat Girl (Catherine Breillat, Frankrijk)
Ghost World (Terry Zwigoff, VS/VK/Duitsland)
Îles flottantes (Nanouk Leopold, Nederland)
Kandahar (Mohsen Makhmalbaf, Iran/Frankrijk)
Millennium Mambo (Hou Hsiao-hsien, Taiwan)
Minoes (Vincent Bal, Nederland)
Mulholland Drive (David Lynch, VS)
Onvoltooid tegenwoordig (voorfilm, Johan van der Keuken, NL)
La pianiste (Michael Haneke, Oostenrijk/Frankrijk)
Pulse (Kiyoshi Kurosawa, Japan)
Shaolin Soccer (Stephen Chow, Hongkong/China)
Spirited Away (Hayao Miyazaki, Japan)
Trouble Every Day (Claire Denis, Frankrijk)
Waking Life (Richard Linklater, VS)
What Time Is It There? (Tsai Ming-liang, Taiwan)
With Hasan in Gaza (Kamal Aljafari, Palestina/Duitsland/Frankrijk/Qatar, 2025)
Y tu mamá también (Alfonso Cuarón, Mexico)

Speciale voorstellingen

Speciale vertoningen in dit programma zijn onder andere de voortdurende invloed van Y2K-mode & kostuums zoals te zien in o.a. *Ghost World*, de verbeelding van seksuele transgressie in *La pianiste* in het licht van hedendaagse films met ditzelfde thema, en reflecties op AI en de culturele verbeelding ervan toen en nu.

///

Noot voor de redactie, niet voor publicatie

Voor meer informatie of beeldmateriaal neem contact op met:

Rachel Voorbij
Pers- & PR-manager
Eye Filmmuseum

Mob. 06 3025 4143
<mailto:pers@eyefilm.nl>